

Մանկութեան Իշխան

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻԻԶԻՆՃԻԻ ՍԷՆԷ ԻՄՈ ՃԵՄԸԶԻԼ ԷՎՎԷԼ Ի

1868 ՕԴՈՍՏՈՍ 7 ՁԱՐՇԷՄՊԻՂ

ՆԻԻՄԷՐՕ 720

Մանկութեան Իշխանը հաստատուած 6 եանի սենեակէ 300 նիւսիւ վերելիւ, սենեակի գըյմէթի, Իւթանպօլ իշին 200 զըշ. վէ ալթը պըլը 400 զըշ. վէ թաշարար իշին բօսթա փարաթը տաթի իշինտէ օլարագ, սենեակի գըյմէթի 2 տէտ, վէ ալթը պըլը տաթի 1 տէտ Օսմանլը լիւրաթ օլարագ տըր : Վէ պէճէր նիւսիւտի 30 ար փարաթա սաթըլարագ տըր :

Իլանթըն պէճէր սաթըլը իշին, պիլինճի տէֆատա 3, իլինճի տէֆատա 2, վէ իւշիւնճիւ վէ սայիր տէֆարարտա 1 էր զըշ. ալթնաճագ տըր : Մէթըլը վէ սայիրէ, Պէյ-օղլունտա Տօղրու-էօլտա 467 նիւսիւթօլու խանտէ ԼԷՎԱՆԹ ԶԷՐԱԼՏ թապխանէսինտէ, Վարապետ 3. Փանտաքան իսմինէ կեօնտէրիլէճէր տիր :

Ի Լ Ա Ն

Թաշարար կիտէճէր դագէթարար իշին խաթէնիլմէքաթ օլան բօսթա փարաթը սպէպիլնտէն, իշինիլմէքաթ զուհուրա կէլէն կիւճիւլքիլի պիլիլիլմէք, վէ դաշէթամըլըն շէքլ ու կիտիլնի տէսիլթիլմէքիլմէք օլմուշ իսիք :

Պու տէֆաթի թէպէտաիլաթ, պիլգէ բէք հօշ կէօրիւնմէտիլի կիպի, չօղլարա տաթի հօշ կէօրիւնմէտիլիլնտէն, եանի դագէթամըլ կիւնտէն կիւնէ պիլիլիլմէք եէրտէ քիւշիլաթի կիւնտէն, պաղըլար թէշէքքի իլիլմէք պաշարմըլար, վէ հէր հալաթէ ԷՎԷԼԷՐ կիպի պիլիլիլք գըթատա չըգարարագ, բօսթա իշին պաշար պիլիլ թէտապիլ տիւշիւնմէքիլիլմէքիլմէք իլիլմէքիլմէք տիր :

Իշին, աղ վաղըթտա չօղ թէպէտաիլաթ, պաղը պիլիլ Ֆապ իլիլմէք իսթէյէնիլթէ սէլիլիլթէ վիլմէքաթ տիր. լաթին, ուղագտան լաղըլար սէօլլէմէք գօլայ օլտուղու կիպի, պէօլլէ պիլիլ դայլէլի, մէսարիլիլ, զահմէթիլ վէ Էնիլայի մէսուլիլթէլիլ պիլիլ մէշղուլիլթէլիլտէ պուլլունուպտա, աղ վաղըթտա չօղ կիւճիւլքիլթէ ուղըմագ վէ կէօքս վիլմէքաթ գօլայ տէլիլ տիր :

Իշին մէճպուրի պու տէֆա եէնիպիլ թէպէտաիլաթ տահա, մագուր տիլէյէրէք, թէշէպիլիւս իտէճէլիլ. շէօլլէքի եարլնտան պաշարարագ Մանգուլմէլիլ ԷՎԷԼԷՐ կիպի պիլիլք գըթատա չըգաճագ, վէ վատ իլիլիլիլմէք միւֆիտ թէրճէլմէլիլ տաթի տէրճ իտիլթէճէր տիր Փապաթ, պիլիլագ վաղըթ իշին օլտուղու հալաթէ, դաշէթամըլա միւշիլթիլ օլմագըլըլա լաղըլար

պէթ իտէն զաթլարտան ալթըլար այ իշին 125 էր զուրուշ իսթէնիլիլ, վէ պէճէր նիւսիլթէլիլ իտէ գըրդար փարաթա սաթըլարագ տըր :

Քէնտի մէպտէմիլգէ մու դայիր օլան պու Ֆիլեաթ Ֆաղարարա սէպէպ, կէօրիլէն դատըլըլար, վէ պիլնտէն ալթնա իշինիլմէք զուհուրա կէլէն կիւճիւլքիլթէ տատ օլունաճագ տըր :

Թաշարար իշին պըրճա ուֆագ Մանլուր մէ թապ իլիլմէքիլթէճէք, վէ ալթը պըլը պէտէլ իշին սալընը 400 զուրուշ իսթէնիլթէճէք տիր :

Ղագէթամըլա թէմիլք քէտըլա գուլլանըլարագ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷԻՐԱՑԻՅԷ

(Աշան Բիւլլէք)

Մանգուլիլ Բիւլլէք Բիւլլէք :

Լաղըլ 15 օգոստոս :

Ֆրանսանըն եէնի իսթիլըրագը Ֆէվրէլտէ գապուլիլթէլիլ պուլարագ, ալթնաճագ իսթիլըրագըն մէպըլըլնտան 34 գաթ գիկաթ մէպըլ պէտէլիլ սէհիլմէ եաղըլան օլմուշ տուր :

Հապէշէ սէվգ օլունան ինիլիլգ օլտուսու գօմանտանը Սիլ Նարիլըր, Ֆրանսանըն Շալոն օլտուկէտհընտա տըր :

Վաշիլիլթնտա մուղիմ Բուսիա սէֆիլիլ Բուսիա իմէրաթօլու թարաֆընտան, լէյիա ճօնընա պիլնամէ թագաթիմ իլիլմէք տիր. իմէրաթօլու միւշարիլթէլիլ հաղըթիլթէլիլ մէղըլըլ նամէ իլիլ, մուհաթէմիլիլ գաղանմըլ օլտուղու իշին,

լէյիա միւշարիլթէլիլ թէպիլք իլիլմէք տիր :

Ֆրանսատա եէնի չըգաթ Լաղըլ (գոնտիլ) նամ գաղթմըն միւլէլ լիլիլ Մ. Բօշէթօլ, 40,000 Ֆրանկ ճէպիլ նագաթ վէ իլիլ սէնէ տաթի մահպէտէ հիլքմ օլունմուշ տուր :

Գօնտօլիլ Ֆիլեաթարը գաղանտը 387/8 :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Բաղար իրթէսի կիւնիլ Պիլիլք տէրէտէ Ամէրիգա սէֆիլիլ խանէսինտէ ալթըլ Ֆէրէկըլթա պիլիլ գիաթէլ վէլիլմէք տիր : Տիւնքի կիւն տաթի Պէպէթտէ, Սատրագամ հաղըթիլթէլիլ եաղըլնտա թապ իլիլմէք տիր :

Ուլաշ Պուղտան գաթու քէլիլիլտաթ Մ. Կօլէպօ կէլէն հաթթա Պուրէշէ միւլթիլթէլիլ օլունա, Մ. Թրէշէտանը եէրինէ վիլիլ պըրագմըլ տըր :

Բաղար տիլաթ Պէյօղլունտա Ժարտէն տէ Ֆլէօր նամ կաղ ինտան 230 լիլա չալընմըլ տըր : Կաղ ինտան ուշաղըլընտան իլիլիլ իւղըրինէ շիւրհէ օլունտըլ իսթիլթագա շէքիլմէք տիր :

Տիւնքի կիւն Ալթըլիլ իմէրաթօլունտ 38 ինճի սէնէ պաղըլ օլմաթ միւնասէպէթի իլիլ, Պէյ-օղլունտա Սանթա-Մարիա քիլիլթէսինտէ տուա օղունմուշ տուր : Ալթըլիլ սէֆիլիլ Պաթոն Բրօքէշ, սէֆարէլիլտան մէմուրըլըլ վէ Տէր-սէպաթէթտէ մուղիմ խալիլթէ

կան ունեցած բոլոր ստացուածքներն իր
բնւ օժիտ բռնութեամբ կառնէին, որով
այն ազնուականը իր բոլոր կեանքը ազ-
քատութեամբ էլ թշուառութեամբ
կանցընէր, միւս կողմանէ ալ յոյն կրօ-
նաւորները երկրին մէջ ամեն կողմ գե-
տեղուած, մեծամեծ տուններ եւ պալատ-
ներ կը կառուցանէին, անսահման տարա-
ծութեամբ ազարակներ կը յափշտակէին
միամիտ ազնուական այլի կիները, եւ
պարզամիտ ազնուականները տեսակ տե-
սակ ձեւերով կը համոզէին, անոնք ալ
իրենց հոգւոյն վրիպութիւնը դռնալու-
համար, իրենց բոլոր ունեցած կալուած-
ները, կամ երուսաղէմաց Յուդայ վան-
քին, կամ Ալիսորոզ վանքին, եւ կամ թէ
ուրիշ Յունաց վանքերուն կը բաշխէին (1)
վերջապէս պէտք եւ կրօնաւորները իմիա-
սին գործակից եղած, ան տատիճան հա-
տուցած էին գործը, որ մինչեւ անգամ
եկեղեցիներու մէջ Ուլահի լեզուով ե-
ղած կրօնական արարողութիւնները յու-
նարէն լեզուով կը կատարէին, իսկ հա-
տարակաց վարժարաններուն մէջ, Յունա-
րէն լեզուէն իզատ ուրիշ լեզու մը դաս
չէր տրուէր. բոլորն լեզուն պահուած էր
միայն գեղացիներու եւ հասարակ մար-
դոց առանց դաստիարակութեան, մինչ
գեռ այսպէս այս խորամանկ ազգը հինգ
միլիոնի չափ ժողովուրդ մը իր ձեռքին
տակն կը գործածէր, եւ թէ բարոյական
եւ թէ կրօնական եւ թէ քաղաքական
մասերու մէջ կաշկանդած էր, միթէ
կարելի էր որ այս ազգը հանգարա
ձգէր 1600 ընտանիք հայեր, — բնակա-
նարար ոչ —, եւ ի՞նչ կերպով սկսան իրենց
գործն. — ահաւասիկ հետեւեալ կեր-
պով.

Ամենէն առաջ Յոյն պէյերը հրովար-
տակ հանեցին. թէ Հայերը երկրացի չեն
կրնար համարուիլ, եւ հետեւաբար կը
զրկուին քաղաքականին կալուածական
իրաւունքներէ, միայն թէ այսչափ չը-
նարձք ըլլին այս մեր անգութ եւ մոռ-
րիմ թշնամիս, որ թէ Հայ մը կրնայ
ունենալ տուն մը, խանութ մը եւ այլի
մը, իսկ ազարակ գնել ոչ երբէք, իսկ
անոնք որ ազարակներ ունէին, անոնց
համար ալ մէկ կարճ պայմանաւորմ մը
որոշեցին, որ մինչեւ նոյն տուն վա-
ճառուի. ապա թէ ոչ յարքունիս պի-
տի գրաւուէր. որով ստիպուեցան մեր
խեղճ նախնիքները աչքի արտասուքով
իրենց կալուածները ամենառջին գնե-

(1) Այն անձինքը որոնք կը նուիրէին իրենց
կալուածները վերոյիշեալ վանքերից, Այն պայմա-
նաւ որ անոնց հասցիւթով պիտի մատակարարուէր
ժառանգաւորաց վարժարաններ, արանց եւ կանանց
համար հիւանդանոցներ եւ անկիւնանոցներ, որը եւ
ազգայն ալ ջիւանց համար օժիտ պատրաստել, հա-
տարակաց դպրատուններ հաստատել եւլն. եւլն.
քալց ասոնցմէ եւ ոչ մէկը գործադրուած չէին.

ըով վաճառել, մինչդեռ մեկ կողմէն այս
Յոյն պէյերը այսպիսի հարուածներով
իրենց ռիւսրիմ տտելութեան շանթերը
կը թափէին մեր մեղճ նախահարցը վրայ,
միւս կողմանէ ալ Յոյն կղերը, այն կրօ-
նամու կղերը, ուրիշ սարսափելի դէր մը
մը խաղալու պատրաստուած էր, սկսան
եկեղեցիներուն, հրապարակներու եւ
տուններու մէջ քարոզել, թէ Հայերը
քրիստոնեայ չեն, թէ հերետիկոս են,
թէ հերձուածող են, թէ Հայերուն հեռ
տեսութիւն ընելը անարժան է. որով
հետեւ պիտի են, թէ Հայերը իրենց ե-
կեղեցւոյն մէջ խորանին ետեւը սեւ շուն
մը կը պահեն, ու անոր երկրպագու-
թիւն կրնին, եւ թէ Հայերը խիժու մին
իրիկունները իրենց կերակուրներն մէջ
աղտեղութիւն կը խառնեն, եւ ուրիշ
ասոնց նման խել մը յնորական կրօնամո-
րական ազտեղի խօսքերով միամիտ ժո-
ղովդոց սիրար կը շփոթէին, եւ այնչափ
դարերէ ի վեր, իրրեւ եղբայր, իրրեւ
քաղաքացի, եւ իրրեւ հայրենակից մեծ-
ցող երկու ժողովուրդ մէջ տտելութեան
եւ հակառակութեան սրտներ ձգելու
կաշխատէին, եւ ալ առժամանակեայ
կերպով յաջողեցան ալ ձգելու եւ գու-
ցէ պիտի աշխատէին, բոլորովին Հայերը
երկրէն գուրս հարածելու, եթէ չ'ակ-
նածէին փոքր ինչ Պօլսոյ մէջ գտնուող
ականաւոր Հայերէն, ահա այսպէս այս
հպարտ ազգին պատճառաւ երկրին խա-
ղաղութիւնը վրդովեցաւ. եւ Հայոց եւ
տեղացի ժողովուրդ մէջ տեղը հակառա-
կութիւններ ծագեցան, երկիրը բորտե-
ցաւ. եւ պէտք էր մէկ մեծագոր ձեռք մը
որ այս բորտութիւնը մաքրէր, եւ ո՞վ
էր արեւօք այդ մեծագոր ձեռքը, Արեւ-
ելեան պատերազմը.

Երբեք չէ.

Թ Ի Ի Ճ Ճ Ո Ր Ի Յ Է

Պու հաջիթա մալ ֆիհաթլարընտա
չօգլուք պիր թէպ տախլաթ պուլուն
մաեղպ, եալընըլ բամուգ իւվըրինտե
պիր ալ իշթիհարըլ կեօրիւլիւշ, վե
ճիւվե պիր շէպ ֆիհաթլար իւսթե գօ-
եարաթ թաշախիշնայընմըլ տըր. Թիֆ-
թիք բիաշատա չօգճա պուլունմուշ օլ-
տա խաի, գաթէն պուլունան մալըր տա-
թին ալընորըլ կիպի, տահա զիեատե
ֆիհաթ իլե չօգ մալ տաթըլպիլեճէք
խաի.

Եափաղը մայինին եիւզիւնէ հէման
տայա պագան եօգ կիպի տիր տեսէր ճա-
լիգ տիր.

Իրէք վե գօղա մալըրինտե սօու գլու գ
տեվամ իթ մէքտե տիր.

Չախիրէ իւզըրինէ տայիր բիաշատա
տուրկուշուգ տեվամ իթ մէքտե օլուպ,

եալընըլ Պապը Սէրասքէրի իշին տաթըլ-
լար օլմագտա, վե մէճուա զախիրէ ազ
պիր շէպ տիր.

Ե Ս Ն Ա Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Յ Է
Գ Ա Ն Ա Ք Ա Բ Ի Ա Չ Ա Ս Ը

Օգոս.	5	Ախլամ գարանտը	. . . 42-31
»	7	Սապահ աշըլտը	. . . 43- 4
»	»	Էն եիւքսէք	
»	»	Էն աշաղը	
»	»	Էօլէն գարանտը	

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Վ.Ի.Ն.Ն.Ա Վ.Է ԲՈՒՍՈՒԱ ԲԻԱՆԳՈՒԱՐԸ

Վ ի է ն ն ն ն ն հէր նէվի բիանգօ ազ-
սիօնլարը (անա պիլէթի) վե բրօմէպէ-
րի, վե Բուսիանըն պիրինսի վե իքինսի
վե պաղշիշի վե ֆայիզլի իսթիգրազլա-
րը, վե Լատըլ Նէմէ վե Մօսկօֆ սէհիմ-
լէրինին հէր պիր չէշիախնտէն Ղալաթա-
տա Գօմիսիօն խանը դարուսու եանըն-
տա Նօ. 16 սարրաֆ Մ. Ճօրճի Ճանէ-
թօ մաղազաւընտա ֆիւրուլթ օլունմուդ-
տա տըր.

1866 սէնէսինին Բուսիա բիանգօսու
պու տէֆա բուամ սեպտեմբերի իպթի-
տասընտա չէքիլէճէք օլուպ, վե կէրէք
անա պիլէթի վե կէրէք Բիւսիանի պու-
լունմաղտա տըր.

Վ ի է ն ն ն ն ն տախի օգոստոս 20 տէ
չէքիլէճէք օլուպ, իւք նիւմէրօ 200,000
իքինսիսի 50 պին վե սայիրէ դազանա-
ճաղար տըր.

Պունլարըն տախի անա պիլէթի վե
բրօմէպէրի մահալը մէքքիւրտե տաթըլ-
մաղտա տըր.

Մ. Ճօրճի Ճանէթօ Վ ի է ն ն ն ն ն հէր
նէվի ֆօնտօ ֆայիզ գուրօնլարընը վե
քէզալէք հէր նէվի պանգօթլարընը
տաթըն ալըպ, իսթէնիտիյի հալտե
տաթմաղտա օլտուղունու տախի իլուն ի-
տէր.

Վ ի է իլլիթաշի Մաքրուհեան վարժա-
րանին համար կառավարիչ մը կըրըն-
տըռուի որ Հայկաբանութեան եւ Գաղ-
ղիերէնի բաւական վարժութիւն ունե-
նայ.

Ս Ս Ն Ի Պ Ղ Ա Ջ Է Թ Ա
Գ Ա Ր Ա Պ Ե Տ Թ Փ Ա Ն Ո Ս Ե Ա Ն

Լ Է Վ Ա Ն Թ Չ Է Բ Ա Ն Տ Ը Ն Թ Ա Պ Ի Ա Ն Ե Ս Ի Ն Տ Է
Գ Է Տ Ե Ղ Լ Ո Ւ Ե Տ Ա Տ Օ Ղ Ո Ւ Ե Տ Օ Ղ Ա, Յ Օ Թ Օ Ւ Բ Ա Տ Ա Պ Տ Ո Ւ Ա Ն
Գ Է Բ Ա Տ Է Բ Լ Է Դ Գ Ա Ր Չ Ե Բ Ե Տ Ա Ն Ի Ի Ս Ե Լ Ե Ր Ո Դ Է.